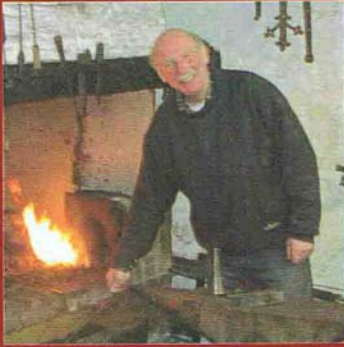

HOEFHAMER

NIEUWS

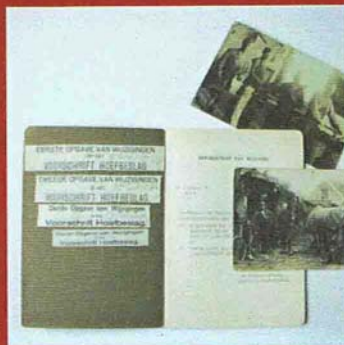
Hoefhamer Nieuwsbrief • Behoud laatste smederij Elburg! • April 2007, nr. 4, jaargang 32.

Cursist Tom Boersma

Het ANWBbord

Het boekje 'Voorschrift Hoefbeslag' met twee prachtige foto's van 'defensie-smeden'

Vrijwilliger Smit last de buizen voor de luchttoevoer van het zjuiver aan elkaar

DE HOEFHAMER
MUSEUMSMEDERIJ ELBURG

Hoefhamer Nieuws nr. 4

Beste donateur / vrijwilliger,

Nummer vier is uit! Weer met allerlei, meest positieve informatie over de museumsmederij in Elburg. Om met het minder positieve nieuws te beginnen: de donateursactie in december 2006 is faliekant mislukt, er was gewoonweg geen belangstelling! En dat is jammer want om de exploitatie structureel rond te krijgen zijn nu eenmaal meer donateurs nodig. Momenteel hebben we er overigens 120 en dat moeten er zo'n 200 worden! En dan nu het goede nieuws.

Veel bezoek

Zoals in de vorige Hoefhamer Nieuws al werd vermeld krijgt onze museumsmederij veel - meer of minder officieel - bezoek. Eerst het officiële bezoek: op 12 december jl. maakte het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland kennis met De Hoefhamer. De dames en heren vonden het maar wat interessant. En dat heeft zich vertaald in een royale subsidietoelating voor inrichting van de zolderverdieping. In de weken daarna bezocht de Statenfractie van de SGP onder leiding van 'onze' wethouder G. Wijnne het pand in de Smedestraat. Begin 2007 dronken de Vrienden van het Gemeentemuseum Elburg er hun nieuwjaarsborrel en tenslotte kwam de club oud-journalisten 'Toursoos' op bezoek, begeleid door het echtpaar H. Muller uit 't Harde. Maar ook individuele belangstellenden weten - zelfs tijdens de winter-

periode - de oude smederij maar al te goed te vinden! Dankzij al deze aanloop werden er veel 'vreugdewippers' en flesjes origineel Hoefhamerbier verkocht en dat stemt onze penningmeester weer tevreden!

De vrijwillige smeden moesten op een bepaald moment stevig doorwerken om aan de vraag naar 'vreugdewippers' te kunnen voldoen. Gelukkig zijn die momenteel weer ruimschoots voorradig.

Schenkeningen

In de afgelopen periode heeft het bestuur ook weer schenkingen mogen ontvangen.

- In de eerste plaats van ANWB Bewegwijzering, die een tekstbord aanbood. Dit is natuurlijk in dank aanvaard en inmiddels prijkt het bord met fraai logo naast de deur van de smederij.
- Ten tweede kregen we van de familie D. van Zuidam een fraai boekje uit 1934: 'Voorschrift Hoefbeslag'. In het geschriftje allerlei informatie over machinaal en hand gesmede hoefijzers, over zomer-, winter- en mobilisatiebeslag en schroefkalkoenen.
- Bestuurslid Henk Walles schonk oude maar waardevolle krantenartikelen en foto's. Op één foto uit 1908 staat bijvoorbeeld het interieur van de smederij van de Legerplaats Oldebroek.
- Tenslotte moeten we melden dat de heer Berend Kleine, eigenaar van smederij De Grote Hendrik uit Ruinerwold een prachtige, museale collectie hoefijzers heeft aangeboden. Op 24 maart a.s. reist een delegatie van het bestuur af naar Drente om de collectie in ontvangst te nemen, maar daarover meer in nummer 5.

Gelukshanger

Er is overigens door vrijwilliger H. Smit een nieuw product ontwikkeld, namelijk de zgn. gelukshanger. Het is een hoefijzer dat op kunstige manier is omgesmeed tot hanger / kapstok. Een product dat prachtig past bij een smederij met de naam Hoefhamer én bij de tentoonstelling die in de komende maanden ingericht gaat worden. Het bestuur heeft de hoogste verwachtingen van de verkoop. Zo'n fraai stukje smeedkunst kost slechts € 7.50 en is te verkrijgen bij de smederij.

Leden van de 'Toursoos' op bezoek in de museumsmederij.

Een zgn. gelukshanger is multifunctioneel. Drie exemplaren naast elkaar vormen een fraaie kapstok voor jassen e.d. maar in de schuur toepast kan het tuingereedschap er aan worden opgehangen.

Gelukssymbool

Waarom is gekozen voor de naam gelukshanger? Natuurlijk omdat de hanger gemaakt is van een hoefijzer. En een hoefijzer boven de deur brengt geluk, zo wil het volksverhaal ons doen geloven. Het is echter wel van belang dat u het hoefijzer met het open gedeelte naar boven hangt, zo vangt het het geluk op. Andersom zou het niet werken, sterker nog, er wordt wel gezegd dat het ijzer dan ongeluk brengt! Een kapot ijzer over de rechterschouder gooien, brengt ook geluk. Proberen maar...

Iemand bij de neus nemen

Eén van de oudste verhalen waarin de bijzonder eigenschappen van het hoefijzer worden beschreven, is de legende van Sint Dunstan, een Engelse bisschop die leefde in de tiende eeuw. Hij was niet alleen een groot geleerde maar ook (edel)smid. De bisschop had in die dagen veel succes met het verspreiden van het evangelie, dit tot grote ergernis van de duivel. Op zekere dag kwam de duivel - verkleed als aantrekkelijke jonge vrouw - bij de bisschop langs in een poging hem te verleiden. De heilige keek echter niet op van zijn smeedwerk dus probeerde de duivel al dansend aandacht te trekken. Door al dat gehuppel kwamen zijn hoeven echter onder de opbollende rokken vandaan. Dunstan zag meteen wie hij voor zich had, bond de duivel vast, zette één van zijn gloeiend hete smidstangen op de neus van de duivel en dwong hem te beloven dat hij nooit een huis zou binnengaan waar een hoefijzer aanwezig was. Er bestaan afbeeldingen van Sint Dunstan waarop hij de duivel met zijn tang bij de neus heeft. Het is waarschijnlijk de oorsprong van het gezegde 'iemand bij de neus nemen'.

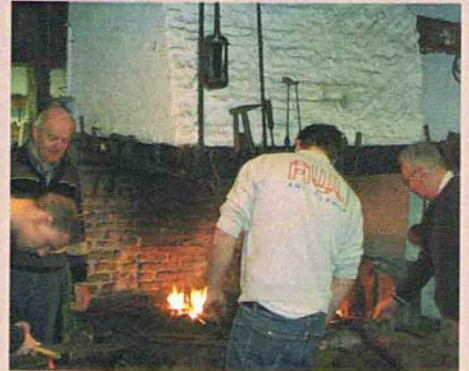
Zijvuur

Onlangs is er weer een authentiek onderdeel van de oude smederij in ere hersteld. Gedurende de afgelopen maanden hebben vrijwilligers zich vaak afgevraagd wat het toch was, dat bolvormige, gietijzeren ding tegen de gemetselde zijwand van de smidse. Op één rond gaatje na helemaal gesloten. Op een gegeven moment viel het kwartje: Leo Jansen vertelde over een smederij in Dordrecht met een zgn. zijvuur; op de tussenzolder staan twee blaasbalgen; in het artikel

Cursussen

De cursussen, die in januari jl. zijn gestart verlopen naar wens. Cursusleider Sjouke van der Graaf geeft op dinsdagavond aan drie enthousiastelingen les, zijn collega Hendrik Smit op woensdagavond en op vrijdagmiddag. Al met al wordt er weer regelmatig gewerkt in de smederij want vrijwilliger Gerard van Panhuis is vaak op vrijdagavond aan het smeden en Leo Jansen op zaterdag. Er hebben zich intussen al meerdere personen opgegeven voor de nieuwe cursussen in september. Zelfs voor januari 2008 is belangstelling, in dit geval van drie dames! Een beginnerscursus bestaat uit tien lessen van drie uur. De kosten bedragen! €150,- inclusief cursusgids, gebruik van gereedschappen, materialen, smederij (elektra, brandstof) en koffie. De vraag is of dit zo kan blijven

want de brandstofprijzen rijzen de laatste maanden de pan uit. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij bestuurslid Tom Bergstra (tel: 0525-681548 of mail: tbergstra@xs4all.nl)

V.l.n.r.: Cursusleider Sjouke van der Graaf met zijn leerlingen Pascal de Lange, Henry van Loo en Wim Schakelaar.

V.l.n.r.: Cursusleider Hendrik Smit met de cursisten Victor en Maarten Dijkshoorn en Michiel van't Hoff. Zij behaalden in december jl. al de felbegeerde oorkonde. Momenteel volgen de de cursus voor gevorderden.

'De oude smederij aan de Smedestraat' van Willem van Norel (AtB 80 / december 2005) vertellen de gebroeders De Gunst over een groot én een klein vuur.

Op de tussenzolder staat een tweede, cilindervormige blaasbalg, ooit om het kleine vuur aan te jagen.

Toen op een gegeven moment een stuk ijzer door het gat in de voorkant werd gestoken viel er aan de achterkant een stukje steen uit de wand: de opening voor luchttoevoer van de tweede blaasbalg werd zichtbaar. Vrijwilliger Smit schafte een ventilator, een kogelafsluiter, zo'n 3 meter gasbuis en dergelijke aan en begon een en ander te installeren. Het resultaat is dat momenteel met twee vuren kan worden gewerkt en dat is met name tijdens de cursussen heel plezierig!

Fondswerving

Er is al meerdere malen gesproken over de inrichting van de zolderverdieping met een

tentoonstelling over het ambacht van de hoefsmid. Maar om een dergelijke tentoonstelling te kunnen maken is er geld nodig. Vandaar dat in de afgelopen maanden werk gemaakt is van fondswerving en met succes. Dankzij de toezeggingen van een aantal landelijke fondsen (VSB-, ANWB- en Pr. Bernhard Cultuurfonds) én de provincie Gelderland in de investeringsbegroting van € 32.500,00 gedekt. Binnenkort wordt begonnen met de uitvoering.

- Eerst wordt de zolderverdieping enigszins aangepast: de oude vloer wordt begaanbaar gemaakt, het toilet aangepakt en in een hoek van de zolder moet achter een fraaie, oude bedsteewand een berging worden gemaakt.
- Dan kan de zolder worden opgeruimd en schoongemaakt. Waardevolle zaken als oude gereedschappen kunnen worden opgeborgen in de berging.
- Pas daarna kan worden begonnen met inrichten van de tentoonstelling. Inmiddels is al contact gezocht met deskundigen.

DE HOEFHAMER

MUSEUMSMEDERIJ ELBURG

